

KÉT ERDÉLYI MELLBOGLÁR.

A királyföldi népies ékszerek sorozatában, melyeket földművelő népünk asszonyai ünnepélyes alkalmakkor mai nap is viselnek, több oly példányt találunk, a melyek évszázados multa tekinthetnek vissza. Ezen régi ékszerek közé tartozik a minden-
esetre sajtószerű erdélyi mellboglár, az úgynevezett *Heftel*, a melyet az erdélyi szász leányok s menyecskék mellükön viselnek s a mely ékszer már nagysága, legtöbbször azonban művészi kidolgozása által is feltűnést szokott kelteni.

Nem kétlem, hogy az ékszerek ezen fajtáját az Erdélybe bevándorló szász nép hozta magával új hazájába, mert a figyelmes szemlélőnek nem nehéz e boglárokban a középkori úgynevezett *Fürspan*-t felismerni. Egy ilyen *Fürspan*t a *mainzi* múzeum is őríz a XI.-ik századból. Ennek teljesen megfelelő ékszer viselnek a *gleicheni* gróf nejei az *erfurti* domban lévő síremléken († 1264.); ilyen ékszerrel találkozunk végre *Anna* császárnénak († 1281.) a *bázei* domban lévő sírkövén is.

Az erdélyi mellboglárokat egészen a jelen század elejéig nemcsak a falusi pórnök, hanem a szász városok polgárnői is viselték. Nem igen férhet hozzá kétség, hogy az itt ábrában is bemutatott két boglár az erdélyi ötvösmívesség által éppen a jó módú szebeni polgárhölgyek számára hozatott létre s ha nincsenek is azok nagyszebeni származásúaknak szignálva, a nagyszebeni ötvös-ség e nemű termékei, melyeket különösen a renaissance-korabeli magas fokú virágzás hozott létre, méltó társai a jelen alkalommal bemutatott ékszereknek. Ehhez járúl még azon körülmény is, hogy mindkét boglár Nagy-Szeben legközelebbi környékének falvaiból való, a hol azok a legújabb időkig magántulajdonban voltak.

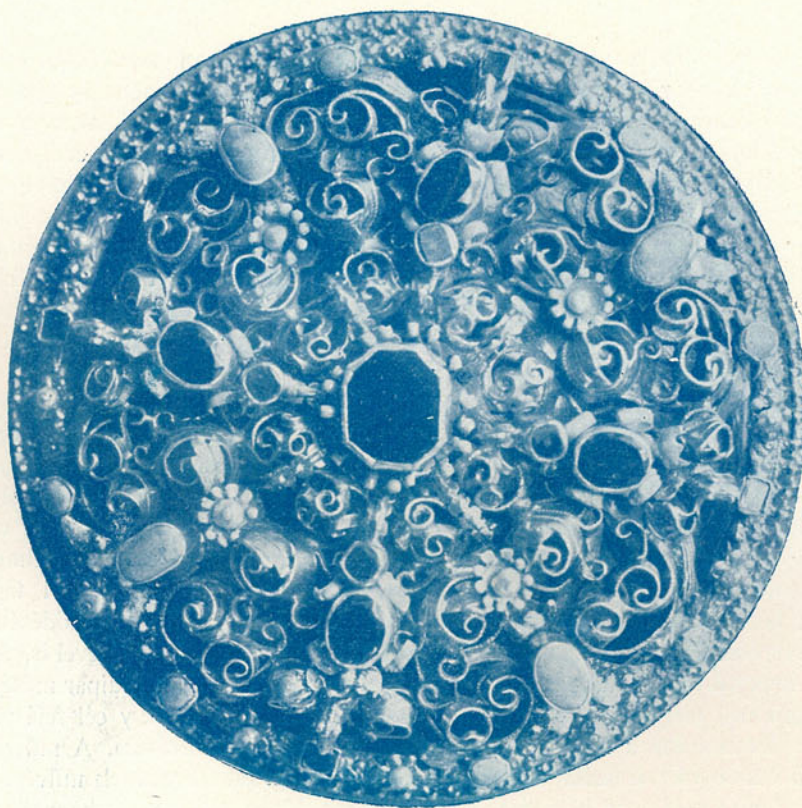
Mindkét kapocs aranyozott ezüstlemezről készült. Az első példány, melynek átmérője 13 cm., valószínűleg a XVI. század második feléből való. A rendes alaktól eltérőleg hatlevelű rozettát mutat s egész felületén tetszetős lomb- s indadiszítéssel van borítva. Néhány álékkő, nagyobb számú igaz gyöngy s türkisz földi és ezekkel váltakozva sötétzöld meg kék színű zománc emeli a boglár finom, művészi szép hatását, mely ékszer az országos ezredéves kiállítás történelmi főcsoportjában a 6372. szám alatt kiállítva méltán magára vonta a látogató közönség érdeklődését.

A második példány átmérője az elsőével megegyező. Kora fiatalabb amazénál, mert — kivitele után ítélve — a XVII. század elejénél nem későbbi. Felületén ízléses lombdiszítés között négy kisebb dombormívű lófejet, vörös álékkövet, igaz gyöngyöket s türkiszeket látunk.

Nagyon kívánatos volna, hogy e két műbecscsel bíró érdekes ékszer, mely a hajdani királyföldi ötvösség virágzásának jellemző s méltó tanúja, valamely hazai múzeumban találná meg helyét s ne vándorolna ki, mint számos más társa, idegenbe, Angolországba.

Nagy-Szeben.

Sigerus Emil.

ERDÉLYI MELLBOGLÁR A XVII. SZÁZADBÓL.